

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

FN ./ riksåklagaren ang. förverkande

(Svea hovrätts dom den 12 maj 2016 i mål B 5280-15)

Riksåklagaren har förelagts att svara skriftligen på överklagandet. Svarsskrivelsen ska företrädesvis avse frågan om rätten till domännamn kan vara föremål för förverkande.

Jag vill anföra följande

Inställning

Jag bestrider ändring av hovrätts dom. Jag tillstyrker prövningstillstånd.

Bakgrund

Domstolarna har med stöd av 53 a § andra stycket lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära eller konstnärliga verk (upphovsrättslagen) förklarat rätten till domännamnen thepiratebay.se och piratebay.se hos Stiftelsen IIS (Stiftelsen för Internetinfrastruktur (.SE)) förverkad hos FN såsom hjälpmedel vid brott mot upphovsrättslagen.

Överklagandet till Högsta domstolen

FN yrkar att åklagarens yrkande om förverkande av rätten till domännamnen thepiratebay.se och piratebay.se hos honom ska lämnas utan bifall.

FN gör i sak gällande att domännamn inte är en immateriell egendom. Även om så skulle vara fallet utgör domännamn inte sådan egendom som kan utgöra hjälpmedel vid brott.

Som skäl för prövningstillstånd anför han att det i Sverige saknas lagreglering och vägledande praxis som klargör om domännamn är att anse som sådan egendom som kan förverkas med stöd av upphovsrättslagen. Det är därför av vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen prövar överklagandet

Målet i sak

Hovrätten har i sina domskäl redogjort för domännamnsystemet och rätten till domännamn (hovrätts dom s. 6 f.). Hovrätten har därvid funnit att rätten till ett domännamn, som bärare av ett möjligt förmögenhetsvärde, är en slags

immateriell egendom. Då det inte finns något hinder i lagstiftningen mot att betrakta immateriell egendom som hjälpmedel, kan enligt hovrätten sådan egendom vara föremål för förverkande med stöd av 53 a § andra stycket upphovsrättslagen (domen s. 11 och s. 15). Enligt hovrätten är det uppenbart att förverkande av rätten till domännamnen thepiratebay.se och piratebay.se krävs för att förebygga brott mot upphovsrättslagen samt att förverkandet ska ske hos FN (domen s. 15).

För egen del instämmer jag i hovrättens bedömningar. Hovrättens dom bör därför fastställas.

Prövningstillstånd

Av 54 kap. 10 § rättegångsbalken följer att prövningstillstånd får meddelas endast om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen (prejudikatdispens) eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvillan förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag (extraordinär dispens).

För prejudikatdispens krävs att ett avgörande av Högsta domstolen får generell betydelse för bedömningen av framtida mål som innehåller liknande frågeställningar.

Frågan om ett domännamns rättsliga status har såvitt jag har kunnat finna aldrig varit föremål för Högsta domstolens prövning. Utöver den nu överklagade domen finns, såvitt jag känner till, två lagakraftvunna tingsrättsdomar där frågan om förverkande av rätten till domännamn prövats (Halmstads tingsrätt dom den 21 juni 2012 i mål B 2672-11 och Falu tingsrätts dom den 16 januari 2015 i mål B 489-14). Förverkandeyrkandena bifölls i båda de domarna.

Ett domännamns rättsliga status har också behandlats i doktrinen, varvid olika uppfattningar förts fram. (Se t.ex. Edvardsson, Domännamnstvister - Alternativ tvistelösning och grunderna för domännamssystemet, 2015 s. 80 f., Forsman och Söderlund Sause, Domännamn – Strategier och juridiska överväganden, 2014 s. 39 f., Bernitz m.fl., Immaterialrätt och otillbörlig konkurrens, 14 uppl., 2017 s. 324 f., Edmar, Internetpublicering och sociala medier, 5 uppl. 2015 s. 95 ff.). Frågan har vidare behandlats av Europadomstolen, som i ett avgörande den 18 september 2007 (Paeffgen GmbH v. Germany) funnit att en registrering av ett domännamn är sådan egendom som ska skyddas enligt artikel 1, tilläggsprotokollet till konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Det ska här också nämnas att det i USA och i vissa länder i Europa, bl.a. Danmark, anses rättsenligt att ta ett domännamn i beslag.

Regeringen har den 19 januari 2017 tillsatt en utredning för översyn av straffskalorna för vissa allvarliga immaterialrättsintrång (Dir. 2017:4). Utredaren ska också överväga om det bör bli lättare att säkra immateriell

egendom under en brottsutredning och om det bör tydliggöras hur förverkad immateriell egendom ska hanteras. Uppdraget ska redovisas senast den 15 februari 2018. Vid en genomläsning av direktivet kan konstateras att regeringen synes utgå ifrån att ett domännamn är en sådan immateriell egendom som kan vara föremål för förverkande (direktivet s. 10 f.).

Att regeringen utgår från att rätten till ett domännamn kan vara föremål för förverkande torde dock bygga på förekomsten av de ovan nämnda tingsrättsdomarna samt den nu överklagade domen (se direktivet s. 10). Det ligger heller inte inom utredningens uppdrag att föreslå lagstiftning avseende denna fråga.

Som bl.a. framgår av nämnda direktiv har under senare år den internetrelaterade brottsligheten inte bara ökat kraftigt utan även tagit sig alltmer elakartade former. Det finns därför starka skäl att redan nu klargöra vilka verktyg som finns tillgängliga för de rättsvårdande myndigheterna. Mot bl.a. denna bakgrund är det enligt min uppfattning av vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen klargör huruvida rätten till ett domännamn kan vara föremål förverkande och, om så är fallet, vilka lagrum som är tillämpliga (53 a § upphovsrättslagen och/eller 36 kap. 3 § brottsbalken).

Jag tillstyrker prövningstillstånd.

Bevisning m.m.

Jag ber att få återkomma med utvecklande av grunderna för min talan, bevisuppgift samt med mina synpunkter på målets fortsatta handläggning för det fall Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd i målet.

Kerstin Skarp

My Hedström

Kopia till

UC Stockholm

Internationella åklagarkammaren i Stockholm (AM-42132-11)

Kammaråklagaren Fredrik Ingblad

Kammaråklagaren Henrik Rasmusson